

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 19 - שנת תשפ"ב גיליון "תרומה" - ד' אדר א' תשפ"ב, 5 לפברואר 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "תרומה" - החיים כמשחק מונופול

בשנת 1935, בעיצומו של השפל הכלכלי הגדול, הוציאו האחים פרקר בארה"ב את משחק ה-מונופול (שליטה). זהו משחק לוח שבמהלכו השחקנים קונים נדל"ן ובונים בתים ומלונות בעזרת "כסף הנייר" שברשותם, בבחינת סימולציה של עולם העסקים. משחק שמטרתו היא לסיים את המשחק כבעל הרכוש הרב ביותר. משחק שאולי גם נועד לעודד את הציבור בימי השפל הכלכלי ולטעת בו חלומות, תקוות ושאיפות.

ואכן, יש אנשים שמרגישים שהעולם הזה הוא מעין תחרות והם מנסים לטפס במעלה הסולם המקצועי-כלכלי-חברתי ולצבור כמה שיותר רכוש. ובחלק מן המקרים גם לוקחים סיכון ומרמים וגונבים, רק כדי לצבור עוד רכוש.

על התופעה הזאת כתב קובי אוז (מילים ולחן) את שירו **אלוף המונופול**.

...די מהר גלית את משחק המונופול
ורצית לנצח ולקחת את הכל...
מאז אתה זורק קביות ושחקנים
קונה בתים, אנשים, מלונות ומפעלים.
אתה מרמה, ואף פעם לא נתפס
...העקר שאתה תשאיר לבד למעלה

אלוף המונופול
כדי לנצח תעשה הכל
מתי תלמד שהחיים הם קצת יותר מסתם משחק.
...מתי תדע גם להבחין באנשים שמסביבך...

האם גם היהדות רואה את מסע החיים כמסע רכישות של מונופול!?

תשובה לשאלה זו, נמצא בפסוק הפותח את פרשתנו פרשת תרומה (העוסקת בבניית המשכן): "דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבָבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי" (שמות כה, ב), אומרת התורה.

לכאורה, הפסוק סותר את עצמו. האם מדובר כאן בגביה כפויה בבחינת "ויקחו", או בנדבת הלב מרצון!?

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

תשובה לסתירה, נמצא בדברי המדרש המבאר את הפסוק: "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל **התנדבו** ועשו המשכן, ואל תאמרו מכיסכם אתם נותנים דבר, **כי משלי הוא הכל**" (מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת תרומה פרק כה סימן ב).

חז"ל מבארים שבפנינו מסר מורכב. מחד, על האדם לתת ולהרגיש שהוא נותן משלו, מרצונו ומנידבת ליבו. אולם מאידך, עליו לדעת שרכושו איננו באמת שלו, כי הכל שייך לקב"ה.

האדם קיבל לידי מן הקב"ה את רכושו ככלי וכפיקדון, כדי להשתמש בו כראוי. והתורה משתמשת כאן גם בלשון **לקיחה**, כדי ללמד אותנו שהרכוש הזה הוא לא באמת שלנו.

אז מה הם "כללי המשחק" על פי היהדות?!

הסוד הוא לא בתוצאות, ברווחים או ברכוש (כי אלה ניתנים לנו מידו של הקב"ה), אלא באופן ההתנהלות של ה"שחקן".

ה"זוכה" ב"מונופול של החיים" על פי היהדות, הוא מי שהתנהל מתוך צדק, יושר, הגינות, חסד וחמלה. ולשם כך בדיוק קיימת ה"הלכה", שמדריכה אותנו אילך **להתהלך** בשבילי החיים, לאור האידאלים האלווקיים.

האם זה קל?! לא ולא.

כנגד האמירה האלוקית לאדם "כי משלי הוא הכל", ניצבת בסתר ליבנו מידת הרכושנות שלנו, כשהיא לוחשת: **אבל בכל זאת, זה בידיך... זה שלך... תעשה מה שאתה רוצה...** רכושנות הגורמת לנו לרצות עוד, לא לוותר ולקחת מאחרים.

סכסוך הרכוש הראשון המתועד בעולם, התרחש בין קיין והבל וכך מתארים אותו חז"ל במדרש.

העולם כולו היה שייך לקיין ולהבל ובכל זאת זה לא הספיק להם והם לא הסתדרו ביניהם. כפתרון, הם החליטו לחלק ביניהם את העולם. אחד את נטל את כל קרקעות העולם, ואילו השני, נטל את כל המטלטלין.

האם הפתרון הצליח? לא... מידת הרכושנות המשיכה לעבוד, לקלקל ולהסית. אמר האחד לשני, הארץ שאתה דורך עליה שלי היא, עוף לך באויר. ענה לו אחיו, והבגדים שאתה לובש, הם מטלטלין והם שלי, תוריד אותם...

ומתוך כך: "וַיִּקֶם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיְהַרְגֵהוּ" (עפ"י בראשית רבה כ"ב, ז. וראה שם דעות נוספות לסיבת הסכסוך).

ללמדך, שרכושנות איננה עניין של כמות, אלא עניין של תפיסת עולם, כי "מי שיש לו מנה (מטבע שהיה שווה מאה זוז), רוצה מאתיים" (פי שניים), (קה"ר א, לד). ולכן "איזהו עשיר, השמח בחלקו" (אבות ד, א). מיהו העשיר האמיתי? זה שמסתפק במה שיש לו...

ואכן, תופעת הרכושנות הינה טבעית ואנחנו פוגשים אותה אצל ילדים כבר בגיל צעיר (זה שלי... הוא לקח לי...). והאתגר שלנו כהורים וכמחנכים הוא ללמד את הילד לוותר ולחלוק את שלו עם אחיו ועם חבריו.

אז איך מלמדים את הילד לחלוק את שלו עם חבריו, לוותר ולדחות סיפוקים?!

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

תשובות רבות בדבר. אולם התשובה העיקרית היא - דוגמה אישית של ההורים.

ואיך מלמדים את ההורים להיות רכושניים במידה הראויה?!

שתי עצות בדבר. הראשונה: לזכור שכל מה שבידנו הוא פקדון מידו של הקב"ה, בבחינת "כי משלי הוא הכל". והשניה: להבחין ולהתחשב באנשים שסביבנו, כלשון השיר של קובי אוז, בו פתחנו.

מברכת שבת שלום

משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**